

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał M. P. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu osiągnięcia przychodu podczas pobierania renty wypadkowej w zbiegu z emeryturą za okres od 9 października 2014 r. do 30 listopada 2014 r. w kwocie 1.262,02 zł oraz odsetek za okres od 21 października 2014 r. do 12 lutego 2016 r. tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 134,18 zł /decyzja k. 43 odw. akt ZUS/.

Odwołanie od powyższej decyzji wnioskodawca M. P. złożył w dniu 11 marca 2016 r. wnosząc o jej zmianę. W uzasadnieniu wskazał, iż wyliczenia ZUS są dla niego niezrozumiałe, pomimo licznej z nim korespondencji, domagając się w konsekwencji zwolnienia go z zapłacenia odsetek /odwołanie k. 2-3/.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu w sposób szczegółowy dokonał rozliczenia renty wypadkowej i emerytury wnioskodawcy ze wskazaniem kwot, okresów za jaki zostały wypłacone oraz przyczyn nadpłaty a także pouczył o późniejszej możliwości dokonania stosownego rozliczenia z Urzędem Skarbowym /odpowiedź na odwołanie k. 4/

Na terminie rozprawy w dniu 15 grudnia 2016 r. wnioskodawca sprecyzował odwołanie, wnosząc o zwolnienie go z zapłaty odsetek / e-protokół rozprawy z dnia 15 grudnia 2016 r. oświadczenie wnioskodawcy 00:00:50/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni M. P. ur. (...), rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy ma przyznaną od 1991 r. /bezsporne/.

W dniu 22 października 2014 r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego, zaś decyzją z dnia 3 listopada 2014 r. przyznano mu prawo do emerytury /bezsporne/.

Od tego dnia wnioskodawcy przysługiwały świadczenia zbiegowe /bezsporne/.

Z uzyskanych informacji ze spółki (...) wynikało, że wnioskodawca z tytułu zatrudnienia w tej firmie październiku i listopadzie otrzymał wynagrodzenia /bezsporne/.

Wnioskodawcy za okres od dnia 9 października 2014 r. winna być wypłacona renta w wysokości połowy należnej kwoty, a faktycznie ZUS dokonał wypłaty całości kwoty, zatem dokonano stosownego rozliczenia świadczenia /bezsporne/.

Z uwagi na świadczenie zbiegowe renta wnioskodawcy za październik 2014 r. winna wynieść 911,43 zł brutto / połowa renty, zatem kwota nadpłaty renty za ten okres wyniosła 537,58 zł. W miesiącu listopadzie wnioskodawcy przysługiwałaby renta w kwocie 724,51 zł /1/2 renty świadczenia zbiegowego/- kwota ta została pomniejszona o nadpłatę renty zaistniałą za miesiąc październik 2014 r., co dało sumę 186,93 zł/ bezsporne/.

Powyższy stan faktyczny niesporny w sprawie Sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci akt rentowych i emerytalnych wnioskodawcy, kwestionującego jedynie konieczność zwrotu odsetek.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 w zw. z art. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 748 ze zm.) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie (m.in. renty rodzinnej i renty z tytułu niezdolności do pracy) wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Powyższy przepis konstytuuje tzw. zasadę niekumulacji świadczeń. Oznacza to, że osobie zainteresowanej wypłaca się tylko jedno świadczenie, wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego. W razie zbiegu dochodzi do wstrzymania wypłaty jednego ze świadczeń. Wstrzymanie to następuje od dnia, od którego przysługuje prawo do wypłaty świadczenia wyższego lub wybranego przez zainteresowanego (art. 98 ust. 1 cytowanej ustawy).

Stosownie natomiast do art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. (t.j. Dz. U. 2015 poz. 121 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się m.in. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania (art. 84 ust. 2 pkt 1)

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata (art. 84 ust. 3) .

Stosownie zaś do art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia, w myśl ust. 2 pkt. 1, uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Przy czym w myśl ust. 4 nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata.

W rozpoznawanej sprawie skarżoną decyzją ZUS zobowiązał M. P. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu osiągnięcia przychodu podczas pobierania renty wypadkowej w zbiegu z emeryturą za okres od 9 października 2014 r. do 30 listopada 2014 r. w kwocie 1.262,02 zł oraz odsetek za okres od 21 października 2014 r. do 12 lutego 2016 r. tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 134,18 zł.

Jako niezasadne należało ocenić obciążenie ubezpieczonego obowiązkiem uiszczenia odsetek za okres 21 października 2014 r. do 12 lutego 2016 r.

Z mocy cytowanego art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. W myśl ust. 11 wskazanego przepisu - jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający te świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, kwoty nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych podlegają zwrotowi bez odsetek za zwłokę.

Istotną kwestią jest zatem ustalenie daty wymagalności nienależnie pobranych świadczeń. Organ rentowy naliczył je za okres od 21 października 2014 r. do 12 lutego 2016 r. czyli, aż do dnia wydania skarżonej decyzji, a zatem niejako uznał, że miał prawo żądać ich zwrotu już w dacie wypłaty. Z poglądem takim nie sposób się zgodzić. Trzeba bowiem przypomnieć, że świadczenia z ubezpieczeń społecznych są przyznawane w drodze decyzji administracyjnych i na podstawie decyzji administracyjnych są wypłacane. Nie można zatem utrzymywać, że świadczenia wypłacone na podstawie pozostającej w obrocie prawnym decyzji administracyjnej jako nienależne podlegały zwrotowi w dacie wypłaty, choćby przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały lub odpadły. Świadczenia w myśl art. 84 ustawy systemowej i art. 138 ustawy o emeryturach i rentach uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero

wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 II 2010 roku w sprawie I UK 210/09 (LEX 585713).

Odesłanie do prawa cywilnego w kwestii naliczania i ustalania odsetek oznacza, że organy ZUS naliczać powinny odsetki ustawowe (art. 359 § 2 k.c.) od dnia doręczenia decyzji obligującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (por. orzecznictwo SN odnoszące się do stosunków cywilnych: wyrok z dnia 8 lipca 1977 r., II CR 233/77, Lex nr 7962; uchwała z dnia 6 marca 1991 r., III CZP 2/91, OSNCAPiUS 1991, nr 7, poz. 93; wyrok z dnia 30 marca 1998 r., III CKN 330/97, OSNCAPiUS 1998, nr 12, poz. 209).

Decyzję organu rentowego w zakresie odsetek uznać należy zatem za nieprawidłową.

Z tych też względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zaskarżoną decyzję ZUS zmienił, orzekając że M. P. nie jest zobowiązany do uiszczenia odsetek od nienależnie pobranego świadczenia za okres od 21 października 2014 r. do 12 lutego 2016 r. w kwocie 134,18 zł .